

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 02.04.2023.

Høringsuttalelse til temaplan for naturmangfold i Asker kommune – Sak 23/02559

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken har lest forslaget til temaplan for naturmangfold i Asker kommune, og vil med dette gi sin høringsuttalelse til planen. Vi viser også til vårt tidligere innspill til planen av 16.05.2021. Etter vårt skjønn ligger det et svært godt faglig arbeid til grunn for temaplanen. Planforslaget inneholder presise beskrivelser av de mange truslene mot kommunens naturmangfold, og foreslår gode strategier for å oppnå bedre tilstand i kommunens økosystemer.

Vi kommenterer ikke alle innsatsområdene like utførlig. Der vi har få kommentarer, betyr det at vi slutter oss til strategiene som foreslås, og synes at planforslaget er godt. Kommentarene følger strukturen i vedlegg 9.2 *Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier*. Vi vil foreslå enkelte endringer i noen av strategiene som nevnes under dette punktet (overstrykning/kursivering).

Sårbare arter og naturtyper

Dette innsatsområdet mener vi bør endre navn til *Arter og naturtyper*. Første strategi under innsatsområdet bør lyde:

- «Asker kommune skal, gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av ~~sårbare~~ arter og ~~trua~~ naturtyper».
 - Kommentar: Kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskriver på en forbillidlig måte hvordan alle økosystemer i kommunen henger sammen, og at *all natur* i kommunen er under sterkt press. Det bør derfor ikke være slik, at det kun er «sårbare» arter og «trua» naturtyper som kommunen skal verne om. Lest i verste mening, vil denne strategien kunne åpne for at det er fritt fram for tiltak som ødelegger natur som ikke er klassifisert som «sårbar» eller «trua». Det framgår heller ikke klart hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at arter eller naturtyper skal gis status som «sårbar» eller «trua». Naturvernforbundet mener derfor at det er best å unngå disse begrepene, og at kommunen rett og slett bør ha som mål å stanse og reversere tap av *alle* arter og naturtyper.
- «Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur, og *bruke kommunal skogforvaltning til å omdanne planta skog til naturskog.*»
 - Kommentar: Svært mye av kommunens skogareal er i dag ikke naturskog, men ulike varianter av planta skog og såkalt «plantasjeskog». I løpet av noen hundre år vil slik skog også utvikle seg til naturskog igjen, dersom den får stå i fred etter siste hogst. Kommunen bør forplikte seg til å la kommunalt eide skogeiendommer få utvikle seg til slik naturskog. En ensaldret granplantasje vil mangle både variasjon i treslag og alder, samt variasjon i død ved. Restaurering av skog handler om å etterligne naturlig skogdynamikk, og dette kan gjøres ved å reintrodusere død ved eller arter i områder hvor de tidligere har forekommet.

Natur i arealplanlegging

Planforslaget framhever at *politiske vedtak om arealbruk* er den suverent viktigste årsaken til tap av, og skade på naturmangfold i Asker kommune. Av de seks innsatsområdene som planen er inndelt i, er derfor innsatsområdet «Natur i arealplanlegging» det viktigste.

- «Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal, og arbeide aktivt for å gjennomføre slike kartlegginger».
 - Kommentar: Dersom kartleggingsarbeidet skal gjennomføres i dagens tempo, kun med økonomiske midler fra sentrale myndigheter, vil det ta svært lang tid før hele kommunens areal er kartlagt med tilfredsstillende standard. Dersom Asker kommune mener alvor med å være en foregangskommune for å ta vare på naturmangfold, må også kommunen sjøl forplikte seg til å bidra økonomisk for å gjennomføre kartlegginger av naturmangfold.
- «Asker kommune skal føre arealregnskap og arbeide for å oppnå arealnøytralitet fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel».
 - Kommentar: Uttrykket «arbeide for» er lite forpliktende. Tidsaspektet er her vesentlig. Temaplanen nevner at Montreal-avtalen, som Norge har slutta seg til, krever at landet har verna minst 30 % av både land- og sjøareal innen 2030, og at ytterligere minst 30 % av arealer med ødelagt og/eller skadd natur skal være under restaurering innen samme tidspunkt. Når temaplanen for naturmangfold vedtas, vil det bare være rundt seks og et halvt år til disse målene skal være oppnådd. Allerede fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel bør det derfor være et mål for kommunen å oppnå arealnøytralitet.
- «Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn i og interesser i arealforvaltningen».
 - Kommentar: Dette er en særdeles viktig strategi. I mange tilfeller vil det være nødvendig å prioritere natur og klima *høyere* enn andre samfunnshensyn og interesser. Derfor bør ordet «minst» tilføyes.
- Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i verdifull natur.
 - Kommentar: Hva som er «verdifull» natur vil kunne tolkes skjønnsmessig, og gi politikere en mulighet til å innvilge dispensasjoner som medfører inngrep i viktige økosystemer og/eller friluftsområder uten at de mener vedtaket kommer i konflikt med denne temaplanen, ut fra ei subjektiv vurdering av hva som skal regnes som «verdifull» eller «ikke verdifull» natur.
- Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves.
 - Kommentar: Også dette er en særdeles viktig strategi. Vi mener det er nødvendig at en slik gjennomgang skjer før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel. Asker kommune er en av kommunene i landet med

høyest utbyggingspress. Med et slikt høyt utbyggingstempo, er det nødvendig at også gjennomgangen av eldre arealplaner skjer raskt. Kommunen bør prioritere en slik gjennomgang minst like høyt som saksbehandling av utbyggingssaker, for å ivareta det som så ofte kalles en «balanse mellom vekst og vern».

Vi vil også foreslå ytterligere én strategi:

- *Asker kommune skal ikke tillate bygging av nye fritidsboliger i kommunen.*
 - Kommentar: De over 4000 fritidsboligene i kommunen legger beslag på store arealer, og mange ligger nær sjøen, i de områdene av kommunen med både størst naturmangfold og mest friluftsliv. Fritidsboligene, med tilhørende anlegg som veier, vann- og avløpsledninger, representerer et luksusforbruk av arealer, som ikke er bærekraftig.

Skog og kulturlandskap

Planforslaget dokumenterer at ulike naturtyper i skog er de naturtypene i kommunen med størst forekomst av trua arter. Hele 84 % av de trua artene lever i gammelskog. Det er derfor helt nødvendig å ta i bruk alle de virkemidler kommunen rår over for å legge begrensninger på naturødeleggende skogsdrift.

I dag er skognæringa pålagt å ta miljøhensyn i skogen. Norsk PEFC Skogstandard inneholder 27 kravpunkter knyttet til hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen, og ligger til grunn for at tømmeret kan miljøsertifiseres lovlig. Ett av disse kravpunktene er at skogen skal registreres for naturverdier. I dag kartlegger skognæringa naturverdiene etter et system de har utvikla sjøl, kalt «MiS - Miljøregistrering i skog». MiS har som formål å verne om skogens trua mangfold gjennom bevaring av nøkkelbiotoper; altså områder som er særlig viktig for bevaring av arter.

Dessverre er det godt dokumentert at registreringssystemet som skogbruket følger ikke oppfyller sitt formål. Tvert imot fortsetter bestandene av trua arter å minke, og skognæringas egne registranter kritiseres av miljøorganisasjonene for å ikke finne mer enn 14% av naturverdiene som uavhengige biologer finner ved kontrollregistrering i de samme områdene. Slik blir det gjerne, når bukken passer havresekken.

Når skognæringa kartlegger nøkkelbiotoper fokuseres det på mulige livsmiljøer; altså områder hvor det kan tenkes at artene vil dukke opp, og ikke områder hvor artene faktisk lever. Ofte ender dette med at skog hvor det eksisterer trua arter blir hogd uten at det fanges opp av myndighetene, og også biologisk verdifull gammelskog blir hogd. De øvrige hensynene som skal følges i tråd med PEFC-standarden er minimale fra et skogøkologisk perspektiv, og ofte ignoreres også disse. Det er ikke sjeldent at krav om kantsoner langs vann, vassdrag og myr ikke blir fulgt, og djupe hjulspor og kjøreskader preger terrenget i lang tid. Dette tjener hverken det biologiske mangfoldet eller friluftslivet.

Kommunen kan ikke gjøre noe med hverken skogloven eller PEFC Skogstandard, men *kan* gjennomføre tiltak for å holde strengere kontroll med skognæringa. Ved å innlemme

skogområdene på Hurumlandet i markalovens virkeområde vil det bli meldeplikt for hogst, og markaloven gir også andre verktøy for å føre kontroll med skogbruket. Foruten de seks strategiene som allerede er nevnt under innsatsområdet vil vi derfor foreslå ytterligere én strategi, som vil gi kommunen flere virkemidler for å styre skogsdrifta i naturvennlig retning:

- *Asker kommune skal innføre ei kommunal markagrense, og arbeide for at skogområder på Hurumlandet skal bli en del av markalovens virkeområde.*

Livet i vann

Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet. I tillegg vil vi foreslå ytterligere én strategi, som retter seg direkte mot de kjente konsekvensene av klimaendringene som vil merkes her i kommunen, med mer nedbør og hyppigere styrtregn:

- *Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, utrede et forslag om å innføre breiere hensynssoner rundt alle innsjøer og vassdrag enn de som gjelder i nåværende kommuneplan, og også sørge for at mindre bekker og tørrbekker får slike hensynssoner.*

Natur og klima

Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet.

Forankring, kompetanseheving og endring

Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige fire strategier som nevnes under dette innsatsområdet. Vi vil også legge til, at kommunen bør sørge for opplæring av, og kontroll med arbeidet til egne og innleide folk som driver arbeid ute i «felten», f.eks. alle former for anleggsarbeid, skjøtselsarbeid, snømåking, trefelling, etc. Naturvernforbundet erfarer ofte at det er i dette leddet feil og misforståelser oppstår. Det hjelper ikke at kunnskapen om naturmangfold og riktig framgangsmåte er godt kjent høyere oppe i organisasjonen, dersom de som faktisk utfører det fysiske arbeidet ikke har samme kunnskap.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken
Styret